

С. С. Мазур,
аспірант кафедри державного управління і менеджменту, НАДУ,
заступник начальника Служби — начальник відділу Управління державної охорони України

НАУКОВИЙ АНАЛІЗ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

У статті аналізується досвід, особливості розвитку і функціонування державних органів із забезпечення безпеки органів державної влади та посадових осіб (державна охорона) у окремих країнах Європи, СНД та світу.

The article analyzes the experience and the features of development and functioning of public authorities in providing of safety of public authorities and public servants (state guard) in some countries of Europe, CIS and the world.

*Ключові слова: забезпечення безпеки органів державної влади та посадових осіб, державна охорона, охоронець.
Key words: providing of safety of public authorities and public servants, state guard, bodyguard.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Політична та економічна нестабільність у світі засвідчують наростаючу тенденцію використання злочинними угрупованнями і окремими злочинцями методів терору в досягненні корисливих кримінальних або політичних цілей. З огляду на оперативні зведення та історичні події, жертвами злочинів найчастіше стають люди, тісно пов'язані з політикою, владою й бізнесом.

Особливості, які характеризують внутрішні та зовнішні умови сучасного етапу розвитку України, впливають на цілі, задачі, форми та методи забезпечення безпеки органів державної влади та посадових осіб.

З огляду на зростання різного роду загроз, у тому числі і з боку міжнародних терористичних організацій, виникає необхідність в адекватному реагуванні на них, що, в свою чергу, вказує на необхідність уточнення та вдосконалення організаційно-правових аспектів функціонування і розвитку системи державної охорони складової сфери забезпечення охорони органів державної влади та безпеки посадових осіб.

У зв'язку з цим особливого значення набуває вивчення та запозичення позитивного досвіду у сфері організаційної побудови і функціонування сфери державної охорони зарубіжних країн, а також визначення шляхів використання такого досвіду для реформування та розвитку системи державної охорони України з урахуванням національних особливостей нашої держави.

При цьому особливу значущість це набуває в контексті загальносвітової тенденції поширення глобалізаційних процесів, передусім підвищення загрози стабільності та миру з боку міжнародних терористичних організацій і впливу світової фінансової кризи.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Серед сучасних українських учених питання розвитку забезпечення державної охорони органів державної влади, безпеки посадових осіб є малодослідженим, а відповідно і майже не висвітленим. До небагатьох, хто працює по даному напрямку, можна віднести В. Горбуліна, О. Літвиненко, С. Кіслова, Б. Кириченко, Т. Подашевську, С. Смоляннікова, В. Строгого.

НЕВИРІШЕНІ РАНІШЕ ЧАСТИНИ ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

В Україні на даний час відсутній науковий підхід до питання розвитку системи державної охорони України. Фак-

тично відсутні наукові публікації монографічного характеру та дисертаційні дослідження, які були б присвячені комплексному розгляду здійснення державної охорони, внаслідок чого рівень законодавчого, наукового, матеріально-технічного забезпечення державних органів, які здійснюють цю діяльність, не повною мірою відповідає сучасним вимогам.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є проведення наукового аналізу організаційно-правових основ, структурної побудови та функціональної діяльності іноземних установ з забезпечення безпеки органів державної влади, державних діячів та охорони об'єктів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

У процесі розвитку системи державної охорони України в обов'язковому порядку слід враховувати досвід правоохоронних служб та відомств держав світу в питанні їх організаційно-правових основ як побудови так і діяльності.

Дійсно, використання наявного міжнародного досвіду є надзвичайно важливим, але не слід переймати його без урахування національних особливостей та вже наявного досвіду, адже це не вирішить в одночасності всіх проблем, які виникають у сучасному українському суспільстві.

Аналіз організаційно-правових основ, структурної побудови та функціональної діяльності іноземних установ з забезпечення безпеки державних діячів та охорони об'єктів свідчить про те, що кожна з них пройшла великий шлях свого формування, який був невіддільно пов'язаний з суспільно-політичним розвитком держави. Багато в чому їх відмінність була зумовлена факторами, які відображають історичні, культурні, економічні та інші особливості розвитку цих країн.

Критичні зауваження можна висловити окремим прихильникам бездумного копіювання моделей інших країн.

Наприклад, провідні українські як науковці, так і теоретики — В. Горбулін та О. Літвиненко — в одній з своїх робіт зазначають, що: "безумовно, необхідно включатися в поділ праці, що існує в Альянсі, але слід зберігати умови для повного циклу функціонування Збройних Сил України і спецслужб."

На відміну від збройних сил, спецслужби в країнах НАТО мають набагато менший рівень інтегрованості. І тут, користуючись нагодою, хотілось би висловити кілька міркувань щодо стратегії розвитку вітчизняних спецслужб — чи

не ключового інструменту захисту національних інтересів у сучасному, швидкоплинному світі.

Насамперед, спецслужби не існують у безповітряному просторі, а діють тут і тепер. Отже, не існує в принципі не може існувати якихось ідеальних, загальнозначущих моделей. Відповідно відсутні і європейські та євроатлантичні стандарти в цій сфері, натомість протягом останніх 60-ти років у Європі напрацьовані принципи, за якими мають діяти спецслужби у сучасному демократичному суспільстві. Йдеться, насамперед, про надійну систему цивільного демократичного контролю та деякі інші речі, найбільш чітко і повно сформульовані в рекомендаціях Парламентської асамблеї Ради Європи 1402 (1999 р.) і 1713 (2005 р.).

Водночас спецслужби є хоч і особливою, але невід'ємною частиною державного апарату і відповідно не можуть бути вільними від його хвороб. Саме вони нині складають умови та обмеження для українських спецслужб.

Структура та форми і методи діяльності мають бути адекватними сучасним викликам і загрозам. У зв'язку з цим наведемо приклад зарубіжного досвіду, зокрема Федеративної Республіки Німеччини 1950—1960-х років.

Йдеться, насамперед, про наявність у сучасній Україні, як і в тодішній Західній Німеччині, організованих груп, що заперечують саме існування незалежної держави в нинішніх кордонах і мають підтримку з-за кордону, а саме від впливових політичних і економічних кіл сусідніх держав. Ще жодного разу в історії спецслужби не захистили державу, яку розвалює власна еліта, але зупинити підризну діяльність ззовні вони цілком спроможні.

Заслугує ретельного вивчення німецький досвід застосування конституційної доктрини "озброєної демократії", який засвідчує, що держава, не відмовляючись від ліберальних принципів, може нейтралізувати загрозу від радикальних і екстремістських груп — ідейних ворогів демократії, навіть якщо вони не вдаються до насильницьких методів" [1, с.14].

З огляду на вищевикладене, для того щоб перейняти щось позитивне і корисне, необхідно детально його вивчити, проаналізувати та зіставити з наявним.

З цією метою розглянемо організаційно-правові основи побудови відповідних структур державної охорони окремих країн світу.

Першими розглянемо країни Європи.

Так, у Республіці Австрія охорона органів державної влади, а відповідно і посадових осіб, здійснюється відомством по захисту конституції та боротьбі з тероризмом Міністерства внутрішніх справ Австрії. Функції охорони посадових осіб держави, а також іноземних делегацій відповідно до організаційно-штатної структури зазначеного відомства покладені безпосередньо на відділ захисту осіб та об'єктів.

У Королівстві Бельгія забезпечення безпеки посадових осіб держави та посадових осіб іноземних держав належить до компетенції Служби державної безпеки Бельгії (СДББ), яка є складовою частиною Федеральної державної служби юстиції країни. Рішення про надання охорони під час візитів окремих посадових осіб (глави іноземної держави або інших поважних посадовців) приймається міністром внутрішніх справ на основі оцінки загроз на адресу особи, яка повинна прибути до Бельгії з візитом. Оскільки СДББ має обмежені можливості, а до Брюсселя досить часто в один день прибуває значна кількість іноземних посадовців (наприклад під час самітів ЄС або НАТО), бельгійська охорона, в разі відсутності інформації про загрози, не завжди забезпечує безпеку навіть глав іноземних держав.

У той же час посадові особи можуть супроводжуватись під час візитів до Бельгії своїми охоронцями. У відповідності до вимог "Guid du protocole" та циркуляру МЗС Бельгії від 16.01.1991 р., ці охоронці зобов'язані виконувати інструкції бельгійської служби охорони, а також мати при собі вогнепальну зброю лише для захисту.

У Федеративній республіці Німеччина здійснення заходів з охорони посадових осіб покладені на Охоронне управління, яке входить в структуру Федерального відомства кримінальної поліції Німеччини.

У Грецькій Республіці охорону посадових осіб держави здійснює Головний Департамент безпеки VIP осіб Міністерства громадського порядку країни. До складу Департаменту входять: Служба безпеки Президента Республіки; Служба безпеки Парламенту Греції; Служба безпеки Прем'єр-міністра; Служба захисту і безпеки VIP осіб; Окремий підрозділ поліції безпеки на повітряному транспорті.

Головний Департамент безпеки VIP осіб безпосередніх робочих контактів з іноземними структурами не підтримує. Всі дії щодо організації заходів відбуваються через підрозділ міжнародного поліцейського співробітництва зазначеного відомства, який в свою чергу діє на підставі звернення МЗС Греції. Головний Департамент безпеки VIP осіб Греції діє виключно в межах столиці країни і міжнародного аеропорту столиці. В разі включення у програму візиту інших місць за межами столиці, до охоронних заходів залучаються відповідні територіальні підрозділи поліції. А в м.Салоніки діє регіональне представництво відомства.

Слід звернути увагу на досить жорстке розмежування компетенції всіх підрозділів, головним чином, за територіальним та об'єктовим принципом (парламент, міністерство чи аеропорт). Наприклад, на Святий гори Афон існує власна поліцейська структура безпеки і поліцейські ділянки при окремих монастирях.

У Королівстві Норвегія охорона посадових осіб держави (Прем'єр-міністра, президента Норвезького Стортингу та інших осіб, які згідно із законодавством мають особисту охорону) забезпечується Службою безпеки поліції (Politiets sikkerhetstjeneste (PST)).

Служба безпеки поліції Норвегії згідно з наданими їй повноваженнями також здійснює охорону представників іноземних держав та іноземних делегацій високого рівня, які перебувають у Норвегії з візитами. Служба безпеки поліції Норвегії, як і Національний директорат поліції Норвегії, є окремим структурним підрозділом, підпорядкованим Міністерству юстиції Норвегії.

У Португалії забезпеченням безпеки посадових осіб, глав іноземних держав, парламентів, урядів, міністрів закордонних справ займається спеціальний підрозділ Корпусу охорони осіб (Corpo de Seguranca Pessoal), який структурно входить до Поліції громадського порядку (Policia da Seguranca Publica, PCP) Міністерства внутрішньої адміністрації Португалії. Корпус підпорядковується безпосередньо Національному Директору Поліції громадського порядку та є спеціально підготовленою частиною для забезпечення охорони осіб, що входять до сфери його компетенції, в тому числі Президента Португалії.

У Фінляндії забезпечення безпеки посадових осіб здійснює Поліція безпеки Фінляндії (Suojelupoliisi). У забезпеченні безпеки державних візитів беруть участь поліція міста Гельсінкі, дорожня поліція, місцеві поліцейські підрозділи (за межами Гельсінкі). Всі вони знаходяться під керівництвом Міністерства внутрішніх справ Фінляндії.

У Франції охорону вищих посадових осіб та глав іноземних держав, які відвідують країну, забезпечує Служба охорони посадових осіб (Service de Protection des Hautes Personnalites), яка входить до складу Міністерства внутрішніх справ Франції. До складу Служби входять генеральний штаб, який здійснює контроль заходів охорони та підтримання зовнішніх зв'язків і чотири управління.

У Швейцарській Конфедерації питання охорони посадових осіб держави, забезпечення безпеки візитів посадових осіб іноземних делегацій перебуває в компетенції Федеральної служби безпеки Швейцарії, яка структурно поділяється на Комісаріат забезпечення безпеки магістратури та іноземних представництв (SMAV) і Комісаріат забезпечення безпеки іноземних відвідувачів та цивільних перельотів (SABL).

Комісаріат забезпечення безпеки магістратури та іноземних представництв (SMAV) відповідає за безпеку Федеральної Ради (Уряду Конфедерації), Федерального канцлера та інших осіб магістратури, Головного обвинувача Гаазького трибуналу з військових злочинів, федеральних парламентарів при виконанні службових обов'язків, а також державних службовців Конфедерації, котрим загрожує небезпека.

Комісаріат забезпечення безпеки іноземних відвідувачів та цивільних перельотів (SABL), згідно з міжнародним правом, забезпечує безпеку посадових осіб іноземних держав під час їх перебування на території Швейцарської Конфедерації.

В Угорській Республіці, згідно закону про угорську поліцію, забезпечення безпеки посадових осіб та іноземних урядових осіб і делегацій покладено на центральний поліцейський орган — Державну службу охорони Угорщини (Koztarsasagi Orezred). Даний підрозділ забезпечує фізичну охорону угорських та іноземних посадових осіб, а також об'єктів, відповідно до переліку, який затверджений окремою постановою Уряду Угорської Республіки № 160/1996.

При цьому постійна охорона надається: Президенту, Прем'єр-міністру, голові Державних Зборів, голові Конституційного Суду та голові Верховного Суду Угорської Республіки. Державна служба охорони Угорської Республіки є правоохоронним органом спеціального призначення.

Державна служба охорони Угорської Республіки активно взаємодіє та обмінюється інформацією з іншими правоохоронними органами Угорщини (спецслужбами, поліцією, прикордонними військами). Також вона має доступ до картотек та банків даних вказаних органів. Найважливішій в Державній службі охорони Інформаційний центр проводить аналітичну роботу по відстеженню ситуації, визначення тенденцій та динаміки розвитку обстановки навколо осіб та об'єктів, що охороняються, розробці нових форм і методів охоронної та оперативної діяльності, проводить підбір та перевірку кадрів, забезпечує внутрішню та зовнішню безпеку.

Державна служба охорони підпорядковується уряду і підзвітна Прем'єр-міністру Угорської Республіки. Бюджет служби визначається парламентом країни.

На службу приймаються досвідчені оперативні співробітники правоохоронних органів, військовослужбовці спецпідрозділів Міністерства оборони, Міністерства внутрішніх справ і Прикордонних військ Угорської Республіки.

Враховуючи членство Угорщини в Європейській асоціації державних охоронних служб (ЄАДОС), Державна служба охорони має можливість користуватись інформаційними базами даної організації.

У Республіці Польща охорону посадових осіб здійснює Бюро охорони Уряду (Biuro Ochrony Rzadu), яке структурно входить до складу Міністерства внутрішніх справ і Адміністрації (МВСіА). Керівник Бюро підпорядковується міністру внутрішніх справ та главі уряду.

У Польщі діє закон Про Бюро охорони уряду, згідно з яким на Бюро покладені завдання охорони польських дипломатичних установ в країнах світу. Для виконання цього завдання задіяно майже 80 % особового складу відомства. Решта співробітників Бюро здійснюють охорону вищих посадових осіб держави (Президент, Прем'єр-міністр, віцепрем'єр-міністр, колишні президенти (довічно), маршали Сейму і Сенату, міністр внутрішніх справ і адміністрації, міністр закордонних справ, члени іноземних делегацій відповідного рівня), а також осіб, яким охорона надається за спеціальним рішенням, якщо їх життя загрожує смертельною небезпека. Спеціальним рішенням уряду охорона надавалась суддям, керівнику національного банку Польщі та деяким іншим державним діячам.

Охороною державних об'єктів опікується окремий військовий підрозділ — Маршальська варта (Straz Marszalkowska), — яка здійснює охорону будинку Сейму та Сенату Республіки Польща. Головою Маршальської варті є комендант.

Організаційно Маршальська варта є підрозділом Канцелярії Сейму Республіки Польща та підпорядкована її Голові, який має право призначати на посаду та відкликати з неї коменданта і його заступників.

Маршальська варта складається з чотирьох підрозділів: рятувально-пожежного, охорони, організації служби та Секретаріату. Охоронні функції розділені між двома відомствами, одне з яких є поліцейською установою, інше — військовою.

У Румунії охорону посадових осіб здійснює Служба охорони та захисту (Serviciul de Protectie si Paza). Служба охорони та захисту Румунії створена відповідно до закону Румунії від 26.07.1991р. №51 на базі колишньої Спеціальної частини охорони та протоколу. Відповідно до зазначеного закону Служба охорони та захисту Румунії є державним органом з повноваженням у сфері національної безпеки, що спеціалізується на охороні та захисті румунських посадових осіб, іноземних вищих посадових осіб під час їх перебування на території Румунії, членів сімей зазначених осіб, а також забезпеченні безпеки їх робочих місць та резиденцій. При цьому перелік осіб та об'єктів, які підлягають охороні силами Служби охорони та захисту визначаються відповідними рішеннями Верховної ради оборони Румунії (аналог Ради національної безпеки та оборони в Україні).

Діяльність Служби охорони та захисту затверджено Верховною радою оборони Румунії в 1991 році. Окремим законом 1998 року №191 законодавчо визначена структура та організаційно — правові засади діяльності Служби. Протягом 2002—2003 року до вказаного закону були вне-

сенні деякі зміни та доповнення, насамперед в частині віднесення Служби охорони та захисту Румунії до військового формування та щорічного звітування керівника Служби перед парламентом країни, в частині виконання вимог ПАРЄ щодо контролю за діяльністю збройних сил та військових формувань.

Персонал Служби складається зі службовців та військовослужбовців. У разі необхідності законом передбачено можливість комплектування Служби військовослужбовцями строкової служби, рішення про добір та їх кількість приймається Верховною радою оборони Румунії, при цьому Службі охорони та захисту надано пріоритетне право у підборі кандидатів. Військовослужбовці та службовці Служби перебувають на окремому мобілізаційному обліку, а їх облік здійснюється безпосередньо Службою [2; 3; 4].

На відміну від країн Європи, в країнах СНД організаційно-правові основи побудови відповідних структур державної охорони є іншими.

У Росії в 1991 році органи державної охорони були об'єднані в межах Головного управління охорони Російської Федерації.

У 1993—1996 роках як самостійне федеральне відомство в сфері державної охорони існувала Служба безпеки Президента Російської Федерації (СБП Росії). У липні 1996 року Служба безпеки Президента Російської Федерації була об'єднана з Федеральною службою охорони Російської Федерації.

27 травня 1996 року було прийнято Закон Російської Федерації "Про державну охорону", у відповідності з яким була утворена Федеральна служба охорони Російської Федерації, а 2 вересня 1996 року було затверджено Положення про Федеральну службу охорони Російської Федерації.

У березні 2003 року при ФСО Росії була утворена Служба спеціального зв'язку та інформації.

Згідно Закону Російської Федерації "Про державну охорону" в Федеральній службі охорони Російської Федерації передбачається військова служба. Також конкретно визначено місце федеральних органів державної охорони в системі безпеки Російської Федерації, — "Федеральные органы государственной охраны входят в состав сил обеспечения безопасности Российской Федерации".

Цікавим в даному законі, на відміну від Українського є те, що Збройні Сили РФ, як і інші органи, беруть участь в забезпеченні безпеки посадових осіб. Співробітники ФСО РФ підлягають обов'язковій дактилоскопічній реєстрації. Згідно Положення, ФСО РФ входить до структури федеральних органів виконавчої влади на правах державного комітету РФ. Очолює ФСО РФ директор, який призначається Президентом РФ [5; 6; 7].

У Казахстані забезпечення безпеки посадових осіб здійснюється Службою охорони Президента Республіки Казахстан, яка є спеціальним державним органом, що відноситься до сил забезпечення національної безпеки. Служба охорони Президента Республіки Казахстан є військовим формуванням. Начальник Служби призначається на посаду та звільняється з посади Президентом Республіки Казахстан [8].

У Республіці Молдова державна охорона здійснюється Службою державної охорони. На відміну від Українського законодавства, в Молдові особи, які мають право на державну охорону, не мають права відмовитись від неї. Служба державної охорони є спеціалізованим органом виконавчої влади, входить до системи органів державної безпеки. Служба державної охорони утворюється Урядом та підпорядковується йому. Служба державної охорони має право залучати до охоронних заходів сили і засоби Збройних Сил республіки Молдова. Співробітниками Служби державної охорони є військовослужбовці та призначені на військові посади цивільні особи. Начальник Служби державної охорони призначається на посаду Президентом за поданням Прем'єр-міністра [9].

Фактично всі пострадянські країни побудували свої системи забезпечення безпеки органів державної влади та посадових осіб за принципом, який існував при Радянському Союзі, тобто виконання таких функцій органами, що комплектуються військовослужбовцями.

Досить цікавим та корисним для ознайомлення та аналізу є досвід накопичений в Сполучених Штатах Америки і Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії.

14 квітня 1865 року в театрі Форда у Вашингтоні був смертельно поранений президент США Авраам Лінкольн. За іронією долі, в цей день він поставив свій

підпис під пропозицією про створення Секретної Служби.

Історично склалося так, що в системі федеральних державних органів Сполучених Штатів Америки Секретна Служба відповідає як за особисту безпеку керівників держави і іноземних гостей, так і за захист національної валюти, державних цінних паперів та інших документів і банків інформації.

Офіційним днем народження Секретної Служби є 5 липня 1865 року.

Секретна Служба США отримала від Конгресу США формальні повноваження на охорону президентів США лише на початку 20 століття. До цього вона боролася з фальшивомонетниками.

Історія забезпечення безпеки президентів США Секретною Службою з дозволу Конгресу розпочалась з початком війни між США та Іспанією в 1898 році.

До цього дії щодо забезпечення безпеки окремих президентів США здійснювали неофіційно за рішенням керівника цієї служби. 21 квітня 1898 року, Конгрес доручив забезпечити безпеку тодішнього президента Мак-Кінлі Секретній Службі. З цього часу Конгрес фактично признав право Секретної Служби охороняти главу держави але мандату на це надано так і не було.

6 серпня 1901 року був смертельно поранений президент США Мак-Кінлі. Дана подія застала Конгрес задуматися над питанням забезпечення безпеки президента країни. Новий президент Теодор Рузвельт наказав Секретній Службі забезпечити його безпеку та надати надійних тілоохоронців. Лише в 1907 році Конгрес офіційно прийняв закон про фінансування витрат на безпеку президента.

Протягом 20 століття штат Секретної Служби значно збільшувався і зараз налічує більше 5000 осіб.

Цікавим є те, що щодо штатних співробітників Секретної Служби проводяться постійні внутрішні ротації з зміною роду їх діяльності.

Значна увага приділяється як підбору кандидатів, високі вимоги і відповідні відбори, включаючи детектор брехні, так і професійній підготовці, навчанню. Досить оригінальною та новаторською є робота з кандидатами на роботу в Службу ще починаючи з школи, коледжу, і не просто вивчення особи а залучення до роботи з частковою зайнятістю часу, а відповідно і оплатою, так і стажуванням під час навчання у коледжі. Фактично, випускники навчальних закладів, які прагнуть працювати в цій Службі вже повинні себе проявити і зарекомендувати, а наставники, які таким чином мали можливість протягом кількох років наглядати за такою особою, визначаються чи підходить та чи інша особа для такої роботи.

Ще одним цікавим фактом є те, що президент США, за наявності інформації про загрозу його життю, зобов'язаний виконувати вимоги охорони [10].

У Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії охорону посадових осіб та об'єктів здійснює Служба Столичної поліції (Metropolitan Police Service), зокрема її секція Спеціальних операцій (Specialist Operations, SO). До складу секції входять: спеціальний підрозділ (Special Branch, SO 12) забезпечення персональної охорони від загрози терористичних та екстремістських атак для державних міністрів, іноземних посадових осіб та інших осіб; підрозділ охорони королівської родини (Royalty Protection, SO 14); підрозділ охорони палацу Вістмінстер (Palace of Westminster Division, SO 17); підрозділ охорони дипломатичних представництв (Diplomatic Protection Group, SO 16), найбільший озброєний підрозділ, який, окрім охорони членів дипломатичних представництв, здійснює охорону офісу Прем'єр-міністра, озброєну охорону членів уряду, керівників іноземних делегацій; підрозділ озброєних сил (Force Firearms Unit, SO 19) — забезпечує озброєну підтримку всім підрозділам Служби столичної поліції.

Персональна охорона на території Великобританії надається виключно посадовим особам визначеним Конвенцією ООН щодо осіб, які охороняються в міжнародному масштабі, та Віденською Конвенцією про дипломатичні зносини. Вирішення питань стосовно охорони високих посадових осіб здійснюється виключно через Секцію Безпеки Директорату Протоколу Форін Офісу (міністерства закордонних справ) Великобританії. Законом Великобританії, особистій охороні осіб що прибувають до країни, заборонено мати вогнепальну зброю.

У Великобританії окремого законодавчого акта, що регулює здійснення охорони органів державної влади та високих посадових осіб не існує. У своїй діяльності підрозділи Служби столичної поліції керуються такими законодавчими актами, як закон Про поліцію (Police Act), закон Про права людини (Human Rights Act), закон Про вогнепальну зброю (Firearms Act), закон Про Женевську конвенцію (Geneva Convention Act), закон Про тероризм (Terrorism Act), закон про анти тероризм, злочин та безпеку (Anti Terrorism Crime and Security Act), а також відомчими інструкціями [11; 12; 13].

ВИСНОВКИ

Ознайомившись та розглянувши організаційно-правові основи розвитку іноземних структур державної охорони, а це країн Європи, США, Канади і Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, проаналізувавши їх, можна відмітити те, що становлення та функціонування таких структур тісно пов'язано з історією, розвитком самих країн, а відповідно має свої особистісні, індивідуальні ознаки.

Так, країни, які мають більш багатий та довший досвід власної державності, побудували свої структури державної охорони за принципом поліцейської моделі. Країни так званого пострадянського простору залишили такі структури з статусом військовим.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Проаналізувавши викладене, стає зрозумілим, що не слід піддаватися моді, вживати заходи щодо приведення всього у відповідність з європейськими стандартами, сліпо брати за основу якийсь один приклад, необхідно перейняти лише позитивне і прогресивне, тому актуальним виникає питання у необхідності власного науково-практичного підходу до визначення організаційно-правових основ розвитку системи державної охорони України. В свою чергу, це потребуватиме особистих національних досліджень та аналізу сучасних тенденцій розвитку системи державної охорони України.

Визначаючи організаційно-правові основи розвитку системи державної охорони України, необхідно зауважити той факт, що більшість існуючих принципів побудови системи набуті емпіричним шляхом та базуються на стереотипах побудови систем забезпечення безпеки радянських часів, які не враховують зміни, що відбулися в економічній, соціальній, політичній та інших сферах держави останнім часом. Така ситуація вимагає врегулювання даного питання.

Література:

1. Горбулін В.П. Національна безпека: український вимір. — К.: ПП "Інтертехнологія", 2008. — С. 14.
2. Human Security Network / Bibliography on Human Security, Harvard Program on Humanitarian Policy and Conflict Research. — Cambridge, Mass., August 2001: <http://www.humansecuritynetwork.org/>
3. UNDP. Human Development Report 2004.
4. Канаріні М., Мареніна О., Реформування поліції в країнах Центральної та Східної Європи: Процес і прогрес. — К., 2005. — 296.
5. Архів Федеральної служби охорони Російської Федерації [веб.сайт]. — Режим доступу: www.fso.gov.ru.
6. Федеральный Закон Российской Федерации "О государственной охране" от 24 апреля 1996 года № 57-ФЗ.
7. Указ Президента Российской Федерации от 2 августа 1996 года № 1136 "Об утверждении Положения о Федеральной службе охраны Российской Федерации".
8. Указ Президента Республики Казахстан, имеющий силу Закона от 3 октября 1995 года № 2483 "О Службе охраны Президента Республики Казахстан".
9. Закон Республики Молдова "О Службе государственной охраны" от 28 января 1998 года № 1457.
10. Секретна Служба США "United States Secret Service" [веб.сайт]. — Режим доступу: www.SecretService.gov.
11. Правоохоронні органи держав-учасниць і партнерів. OSCE Polis — Policing Online information system [веб.сайт]. — <http://polis.osce.org/countries/details.php?item-id=73&lang=ru>.
12. Министерство внутренних дел — Великобританії [веб.сайт]. — <http://homeoffice.gov.uk/police>.
13. Поліцейська служба Північної Ірландії. [веб.сайт]. — <http://psni.police.uk/>

Стаття надійшла до редакції 28.03.2011 р.